

מאורות אל העבר

יד טבת תשח | 27/12/1947

"הפאן יורק", ויקיפדיה, נחלת הכלל

מפת עולם

הפאנים

המבצע עלה על כל דמיון. שתי אוניות ענק (שכונו "הפאנים") נקנו בעזרת חברות קש בארצות הברית, והגיעו לנמלי אירופה במגמה לאפשר את מבצע ההעפלה הגדול ביותר. גם כוח קומנדו בריטי שחיבל באחת האוניות בנמל ונציה לא מנע את הגעתן לרומניה ואת עלייתן של לא פחות מחמישה עשר אלף מעפילים שהגיעו באחת עשרה רכבות ייעודיות מרחבי אירופה לאוניות. הבריטים לחצו על האמריקאים לעצור את ההפלגה בטענה שהאוניות מביאות לארץ המוני קומוניסטים, והלחץ האמריקאי אילץ את ראשי התנועה הציונית, שלא ששו להתעמת עם האמריקאים ערב החלטת האו"ם על החלוקה, להורות על ביטול המבצע. אנשי השטח של ההעפלה שהיו כבר עסוקים בהעלאת אלפי מעפילים ועשרות טונות של ציוד לאוניות סירבו, ובי"ד בטבת תש"ח (27.12.1947) יצאו שתי האוניות שנקראו מעתה "עצמאות" ו"קיבוץ גלויות" לדרכן. כדי למנוע התנגשות דמים, ממנה חששו גם הבריטים שידעו על אלפי האלות שחולקו למעפילים, הגיעו מפקדי הספינות להסכמה עם הבריטים כי האוניות יגיעו לקפריסין וכי הבריטים לא יחרימו אותן, כנהוג. לאחר קום המדינה עלו אלפי המעפילים לארץ.